2015-10-24

Universitets- och högskolerådet

Provpass 4

Högskoleprovet

Svarshäfte nr.

Verbal del e

Provet innehåller 40 uppgifter

Instruktion

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Alla svar ska föras in i svarshäftet. Det ska ske **inom** provtiden.
Markera tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift, försök då att bedöma vilket svarsförslag som verkar mest rimligt.
Du får inget poängavdrag om du svarar fel.
Du får använda provhäftet som kladdpapper.

På nästa sida börjar provet som innehåller **40 uppgifter** och den totala provtiden är **55 minuter.**

BÖRJA INTE MED PROVET FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

1. nisch

A brytpunkt
B avstickare
C specialområde
D alternativ
E mönster

2. momentan

A utsträckt
B enformig
C unik
D tillfällig
E löpande

---

3. föreskrift

A bestämmelse
B intyg
C förslag
D inledning
E överenskommelse

4. käbbla

A reta
B klaga
C störa
D härja
E gräla

---

5. exil

A främlingskap
B landsflykt
C utegångsförbud
D krigstillstånd
E utvandring

6. i gåsmarsch

A i rad
B på rymmen
C i rask takt
D med jämna steg
E under stök och bök

---

7. installation

A invigning i ämbete
B handläggning
C inställd föreställning
D positionsmarkering
E inlärningsprocess

8. undergräva

A förbereda
B missbedöma
C avslöja
D försvaga
E etablera

---

9. gastronomi

A vältalighet
B stjärntydning
C finare matlagning
D läkemedelslära
E spådomskonst

10. stipulerad

A föråldrad
B inspirerad
C fastställd
D rangordnad
E förväntad

Calle Schewen

I Roslagens famn
på den blommande ö
där vågorna klucka mot strand
och vassarna vagga
och nyslaget hö
det doftar emot mig ibland ...

Även bland Taube-fantaster finns nog en och annan som tycker att raderna känns en smula slitna.

Men för många är *Calle Schewens vals*, med sin både livsbejakande och vemodiga skildring av svensk högsommar, snarare oerhört slitstark. Vissa betraktar rentav valsen som ett bättre alternativ till nationalsången.

För filmregissören Bo Widerberg fungerade det nyslagna höet som ett musikaliskt doftminne: ”Det är nästan så man nyser när man hör den.”

Visan har med tiden blivit allmängiltig, men den skrevs vid ett speciellt tillfälle och är knuten till en särskild plats.

Det var juli 1931 och diktaren Evert Taube skulle bli upptagen som medlem i Pelarorden, en sammanslutning av skärgårdsälskare och skärgårdsbor. Det skulle ske vid den årliga sommarfesten på Håtö svansar, två sammanvuxna småöar i Furusundsfjärdens västra kant.

Det finns olika versioner av hur sången kom till. Enligt en av Taubes egna kom han seglande, försenad till sammankomsten. Han blev då ”kidnappad” av några pelarbröder på befallning av ordenshövdingen Albert Engström och fick i uppgift att omgående dikta en visa, passande till evenemanget.

Efter att ha kämpat en bra stund får Taube syn på öns ägare, Carl Schewen, där denne sitter i bersån vid bryggan. En ung flicka går fram till honom och bjuder upp till dans. Därmed har Taube motivet klart för sig. Visan skrivs snabbt ihop och framförs av Taube till ordensbrödernas bifall.

En annan version gör gällande att Carl Schewen tog sin svängom med ”Roslagens ros” först dagen efter ordensmötet på Svansarna och då på Betsö, någon sjömil i nordostlig riktning. Taube var på plats och lät sig inspireras, men visan var inte klar förrän ett par månader senare.

Men det finns också uppgifter om att visan skrevs före ordensfesten.

Carl Schewen, som levde fram till 1954, blev i vart fall kändis på kuppen. Han lär ha gillat valsen, särskilt musiken. Men uppmärksamheten blev med tiden något besvärande för den tillbakadragne godsägaren.

Björn Forsman

Uppgifter

11. Av texten framgår att synen på visan *Calle Schewens vals* genomgått en förändring sedan den skrevs. Hur kan man beskriva denna förändring?

A Visan har alltid varit omtyckt men är numera i stort sett bortglömd.

B Visan utgick från ett då aktuellt sammanhang, men själva grundtematiken har blivit otidsenlig.

C Visan skildrade en specifik händelse men har efter hand fått en universell betydelse.

D Visan har alltid ansetts vemodig men har med tiden hyllats för sin livsbejakande tematik.

12. Ger texten någon förklaring till att det finns så många versioner av hur *Calle Schewens vals* kom till?

A Ja, skrönor är en del av livet på skärgårdsöarna.

B Ja, Carl Schewen drog sig undan och behöll sanningen för sig själv.

C Ja, tillkomsten skedde vid ett händelserikt tillfälle.

D Nej, någon sådan förklaring ges inte i texten.

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

Alkoholproblemet

Historiskt sett har ambitionen att hålla nere alkoholkonsumtionen i Sverige varit starkt präglad av nykterhetsrörelsen, vilken tidigare ofta hade tydliga kopplingar till kyrkan. Under början av 1800-talet var måttlighetsprincipen dominerande. Utöver det kristna budskapet användes medicinska och nationalekonomiska argument – främst pekade man på rörelsens betydelse för jordbrukets utveckling. År 1889 grundades Allmänna svenska nykterhetsförbundet, vars organisationer enades om att samarbeta vid riksdags-, landstings- och kommunalval och stödja nykterhetsvänliga kandidater. Så småningom kom nykterhetsrörelsen att bli en av de mäktigaste intressegrupperna i svensk politik.

Sett ur ett historiskt perspektiv är nykterhetsrörelsens ställning i dag svag, men moraliska aspekter på konsumtion av alkohol förekommer fortfarande i vissa situationer och för vissa människor, trots att folkhälsoaspekten fått en alltmer dominerande position.

Hur ett problem definieras, vilka som är med i definitionsprocessen och definitionernas betydelse för den praktik som utvecklas är något som ofta diskuteras i forskning om sociala problem. När det gäller konsumtion av alkohol och narkotika finns det i dag många olika uppfattningar om vilka som ska respektive inte ska konsumera, vad, hur och när. Det råder delade meningar när det gäller alkohol, och många skiljer på bruk och missbruk till skillnad från vad gäller narkotika, där en klar majoritet av svenskarna anser att allt bruk är problematiskt.

Trots förändringar i samhället mot mer liberala attityder till alkoholkonsumtion tyder mycket på att det fortfarande råder relativ enighet kring att ungdomars bruk bör begränsas. Ett utslag av det är de omfattande resurser som anslås till förebyggande arbete. Ungdomars (över)konsumtion av alkohol och konsumtion av droger diskuteras frekvent i media, ofta i form av larmrapporter. Rapporterna baseras inte sällan på material som produceras av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning i samarbete med Statens folkhälsoinstitut, samma aktör som producerar material och informationskampanjer samt bedömer ansökningar från ideella organisationer (och kommuner och landsting) som ska bedriva förebyggande arbete.

Att formulera förebyggande insatser med utgångspunkt i traditionella mönster och utan krav på effekter är dock ett beteende som blir allt svårare att försvara när kraven på vetenskaplighet ökar. Det finns ett behov av att sammanställa och utvärdera de insatser som görs, tillvarata den kunskap som finns och peka på vad som fungerar och vad som inte fungerar, inte minst mot bakgrund av Socialstyrelsens satsning på nationellt stöd för kunskapsutveckling inom socialtjänsten.

Ninive von Greiff

Uppgifter

13. Vilken risk med alkoholkonsumtion lyfts allt oftare fram, enligt texten?

A Risken för sjukdomar och andra kroppsliga följdverkningar.

B Risken för en alltför stor acceptans av måttlighetsbruk.

C Risken för att alkoholmissbruk kombineras med tyngre droger.

D Risken för att alkoholproblemet inte formuleras korrekt.

14. Vilken kritik av det förebyggande arbetet mot ungdomars alkoholkonsumtion framförs av textförfattaren?

A Att antalet larmrapporter blivit alltför stort.

B Att åtgärder mot ungdomars missbruk är eftersatta.

C Att åtgärdsarbetet inte är tillräckligt selektivt och fokuserat.

D Att ingen skillnad görs mellan bruk och missbruk.

Miljölagstiftning

Målet för miljölagstiftningen är hållbar utveckling, medan lagstiftningen för läkemedelshantering fokuserar på säkra mediciner och avsedda terapeutiska funktioner. Det finns idag ingen legal möjlighet att av miljöhänsyn stoppa en väl fungerande behandling om det inte finns medicinskt likvärdiga alternativ att erbjuda. Vi har omfattande regelverk för att säkerställa hantering av kemikalier, men läkemedel står idag utanför EU:s kemikalieförordningar Reach och CLP.

Större delen av läkemedelslagstiftningen är reglerad på EU-nivå och gemensam för hela EU. Ska Sverige påverka reglerna för läkemedelshanteringen måste detta ske i samarbete med övriga medlemsstater.

Idag är det så att samtidigt som Läkemedelsverket utreder huruvida ett humanläkemedel ska godkännas för försäljning i Sverige, ska de även utreda hur läkemedlet påverkar miljön. Enligt gällande EU-regler får en miljöutredning ironiskt nog inte påverka om vi godkänner läkemedlet eller inte. Eventuella risker för miljön ska inte vägas in i risk/nytta-värderingen. Inte heller får ett godkännande återkallas på grund av en miljörisk vid själva tillverkningen. Befintliga regler har alla fokus på att skydda människors hälsa, dock inte genom krav på god yttre miljö. Målet anses vara att skapa en harmoniserad marknad för läkemedel.

Ett tvingande nationellt system för miljöklassificering av läkemedel är alltså inte möjligt, men det är däremot ett frivilligt nationellt system.

I juni 2011 lämnade Läkemedelsverket över ett förslag till regeringen om hur EU:s miljökrav vid läkemedelstillverkning kan skärpas. En av de viktigaste punkterna i förslaget handlar om att utvidga begreppet ”god tillverkningssed” (GMP) till att även omfatta miljöaspekter och innehålla regler för miljökontroll. Frågan är om det är möjligt att uppnå den tydlighet och skärpa i regelverket som hänsynen till miljön behöver.

För att uppnå säkerhet på området krävs bland annat tillgång till information om miljöpåverkan. Ett sätt att samla in information är att skapa en databas motsvarande den som finns för Reach. Ett annat sätt att dra lärdom av Reach skulle kunna vara att upprätta en kandidatlista för observation av ämnen som har satts under särskild bevakning.

Samtidigt pågår arbetet med att stärka bästa möjliga teknik genom krav på uppdaterade referensdokument och regelbundna omprövningar av redan givna tillstånd. Men inga planer finns på att ta fram något nytt särskilt referensdokument för läkemedelsindustrin. Man menar, från den europeiska IPPC-byrån i Sevilla, att framtagandet av ett sådant skulle innebära mycket arbete och ta flera år. Finns det större möjligheter att reglera miljöpåverkan av kemikalier i allmänhet än av läkemedel? Eller vad är skillnaden?

För att förändringar ska komma till stånd måste, enligt slutsatserna i Läkemedelsverkets förslag, politikerna såväl nationellt som på EU-nivå få förståelse för kopplingen mellan hälsofrågor och miljöfrågor. Något som vi naiva kan se som en självklarhet.

Anette Bååth

IPPC = Integrated Pollution Prevention and Control

Uppgifter

15. Vilket grundläggande problem kretsar texten kring?

A Det faktum att miljöpåverkan omöjligt kan mätas genom människors hälsa.

B Det faktum att EU-reglerna förhindrar politiker att ta fram nationella riktlinjer.

C Det faktum att ett regelverk i praktiken tillåter brott mot ett annat.

D Det faktum att politikerna säger en sak för att sedan göra något helt annat.

16. Vad är, av texten att döma, det bakomliggande syftet med EU:s läkemedelslagstiftning?

A Att på EU-nivå koppla ihop hälsofrågor med miljökrav.

B Att underlätta läkemedelshandeln inom EU-området.

C Att skapa frivilliga nationella miljöklassificeringssystem.

D Att samordna tillverkningen av läkemedel inom EU.

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

Språk och kön på teknikutbildningar

En rad jämställdhetssatsningar under 1990-talet resulterade i en ökning av antalet kvinnor som sökte sig till högskolornas teknikutbildningar. Men som Eva Erson påpekar i *”Skärp dig!” Språk och kön i utbildningsmiljö* innebär den numerära ökningen inte en procentuell ökning, då det totala antalet studerande inom området samtidigt har ökat. De åtgärder som vidtagits hittills tycks alltså inte ha minskat den faktiska mansdominansen inom området.

Eva Erson är högskolelektor och docent i svenska med genusinriktning vid Södertörns högskola. Hon har efter sin avhandling 1992, en studie kring dataintresserade pojkars språk och föreställningsvärld, fortsatt och fördjupat sitt engagemang i frågor som rör högskolepedagogik och då särskilt utbildningsvillkoren inom högskolans datautbildningar. Hennes nya bok kan ses som ett led i det synliggörande och den argumentation hon finner angelägen för att nå en konstruktiv förändring när det gäller kvinnors villkor inom dessa områden.

Boken är lätt att ta till sig även för den som inte tidigare har intresserat sig för just de områden som behandlas. Efter en inledande beskrivning av teknikens roll i samhället och nära koppling till konstruktion av manlighet, diskuteras de många gånger diskriminerande villkor som kvinnor har att förhålla sig till i datamiljön. Fakta är väl kända för dem som forskat och undervisat om teknik och kön, medan den som tidigare inte reflekterat över detta får en värdefull ingång till det som Erson själv ser som bokens kärna.

Här tar sedan Erson ett spännande och originellt grepp. Utifrån ett lokalt databuret samtal mellan studenter inom en datavetenskaplig utbildning har hon granskat de språkliga mötena och analyserat dem utifrån ett könsmaktsperspektiv. Diskussionen på nätet gäller vilka visor som bör finnas kvar i den gemensamma sångboken, här kallad Manualen. En månads mer eller mindre aktiv nätdiskussion utvecklar sig till att bli en konfrontation mellan de kvinnor som vill lyfta bort uppenbart kvinnoföraktande texter och de män som inte kan se någon anledning att förändra något i sångboken överhuvudtaget. Försök till sakligt resonemang möts av mer eller mindre tydliga härskartekniker. I en analys av de två mest aktiva ”kombattanternas” samtal visar Erson hur Saras samförståndsstil möts av Johans utmanande stil. Tillsammans med en kompletterande analys av övriga deltagares inlägg visar Erson hur diskussionen kring den gemensamma sångboken i realiteten blir en kamp om tolkningsföreträde och definitionsrätt.

Kvinnornas fokus är de arbetsmiljörelaterade problem i form av kvinnoförakt och diskriminering som texterna ger uttryck för. Männen avvisar å sin sida varje krav på ett kollektivt ansvar för festseder och umgängesmönster. Resultatet blir att en seriös diskussion kring sakfrågan, sexism och könsdiskriminering inom utbildningen, uteblir.

Liknande nätdiskussioner förekommer på andra håll då och då, och följs ofta mer eller mindre slentrianmässigt av omgivningen, tills diskussionen så småningom ebbar ut, ofta utan att resultera i några aktiva förändringar. Det intressanta är att Erson använder denna vanligt förekommande arena för att på ett övertygande sätt visa hur det till synes enstaka och ”bagatellartade” är en del av en betydligt större helhet, nämligen de genusstrukturer i utbildningarna som skapar och återskapar kvinnors underordning och mäns överordning.

Boken avslutas med en mer allmän diskussion kring hur man hittills har arbetat för att nå en förändring för kvinnors villkor inom datautbildningar och vad som kan vara möjliga vägar framåt.

Boken är intressant för en rad målgrupper. Självklart för varje språkvetare som önskar fördjupa sina kunskaper i hur ett genusperspektiv kan hanteras inom det egna sakområdet. Men också för alla oss som inte har Ersons sakkunskap inom det språkliga området, men ändå har att hantera djupt könsrelaterade samtal och diskussioner i och utanför klassrummet, eller inom ramen för den alltmer förekommande nätbaserade dialogen. Ersons informativa beskrivning av verktyg och metoder för den språkvetenskapliga analysen ger även icke-språkvetare möjlighet till en bättre förståelse och därmed också förberedelse för liknande situationer.

Ersons andra viktiga bidrag ligger i att hon så tydligt visar hur själva utbildningens doxa hotas av de krav på förändring som framförs i nätdiskussionen. Kritiken av sångboken Manualen blir då en kritik av en etablerad intressegemenskap och, menar Erson, en kritik av hela umgängesmönstret och i förlängningen det datavetenskapliga fältet som i vårt samhälle blivit ett elitområde. Det viktiga blir då att försvara själva domänen, inte att undersöka sakfrågan. Teknikområdets status och datorn som funktion och som symbol kopplad till den kulturella konstruktionen av manlighet gör behovet av försvar än större, och detta intensiva försvar hindrar varje form av förändring. Kvinnor har att välja mellan att under tystnad anpassa sig till gällande normer, eller lämna området.

Erson uttrycker flera gånger en önskan att hennes resultat ska ses som generaliserbara, giltiga för utbildningsväsendet och för arbetsmiljöer även utanför de specifika

miljöer hon beskriver i boken. Hon lyfter fram närliggande forskning inom datamiljön och pedagogik (t.ex. Evelyn Fox Keller, Wendy Faulkner, Frances Grundy) och för intressanta diskussioner utifrån detta. Men generaliserbarheten hade kunnat stärkas genom utblickar även till kritisk mansforskning (t.ex. Jeff Hearn med sin tydligt feministiska utgångspunkt) och organisationsforskning (t.ex. Anna Wahl som visar hur diskriminering finns som en struktur i organisationer). Nu blir det mera en önskan och ett påstående, om än aldrig så relevant, än en slutförd diskussion.

Teknikutbildningar har allt svårare att rekrytera studenter. En ansträngd arbetsmarknad och ett ökat antal studieplatser är ett par av orsakerna till att ungdomar idag inte lika självklart söker sig till dessa utbildningar. För dem som har att hantera dessa vikande söksiffror kan det finnas all anledning att fundera över det som Erson lyfter fram i sin bok. Kan en ”ålderstigen” doxa vara en bidragande orsak? Är det så att inte bara kvinnor utan också män önskar något annat än den mansdominerade kultur som idag finns inom dessa utbildningar? Ersons förslag att kontinuerligt intervjua de studenter som lämnar utbildningarna kan här ge viktig kunskap.

Den kulturella konstruktionen av manlighet är stadd i ständig förändring, varför då inte inom detta område? Androcentriska miljöer skapar tysta kvinnor men också tysta män. Jag skulle gärna se Ersons bok användas som baslitteratur i utbildning av lärare inom teknikområdet. Ett kapitel i taget, i seminarieform, och under ledning av genuskunnig handledare. Det skulle kunna bli början till en faktisk förändring mot bättre studievillkor för både kvinnor och män inom detta område.

Karin Wiklund

doxa = en kulturs vedertagna föreställningar
androcentrism = ordning där det manliga utgör centrum och norm

Uppgifter

17. Vad blev följden av 1990-talets jämställdhetssatsningar för de tekniska högskoleutbildningarnas del, enligt texten?

A Antalet män ökade men könsfördelningen utjämnades.

B Antalet kvinnor ökade men könsfördelningen förblev ungefär densamma.

C Antalet män ökade inte lika mycket som antalet kvinnor.

D Antalet kvinnor ökade tillfälligt men minskade sedan igen.

18. Vad är enligt texten en viktig orsak till att många inom den beskrivna datautbildningen inte vill förändra utbildningens manligt dominerade kultur?

A De är rädda om utbildningens och hela datavetenskapens identitet.

B De anser att kvinnor och män i vissa avseenden inte talar samma språk.

C De ser problemen på utbildningen som en fråga mer om arbetsmiljö än om genus.

D De pekar på att de kvinnliga studenterna på utbildningen faktiskt blir fler.

19. Vilken invändning har textförfattaren mot Ersons bok?

A Att de språkvetenskapliga partierna av Ersons analys är något svårtillgängliga.

B Att Ersons resultat i stort sett endast bekräftar sådant som någorlunda insatta läsare redan känner till.

C Att Erson tar avstånd från tanken att även män skulle kunna ogilla en mansdominerad kultur.

D Att Erson inte tillräckligt tydligt visar på vilket sätt hennes resultat är relevant även för andra områden.

20. Vad är enligt textförfattaren en tänkbar orsak till att teknikutbildningarna har svårt att rekrytera studenter av båda könen?

A Osämjan mellan män och kvinnor på utbildningarna.

B De många männen på utbildningarna.

C Satsningarna på ökad jämställdhet mellan män och kvinnor.

D Den manliga kulturen på utbildningarna.

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

21. Flertalet av oss har materiella tillgångar i rikliga mått. Men trots alla dessa yttre tecken på ____ upplever förbluffande många av oss tomhet, rotlöshet och rastlöshet i stället för tillfredsställelse.

A måttfullhet

B välfärd

C inflytande

D materialism

22. Nästan ännu värre är den vårdslösa försvenskningen av diagnosen artros till ”förslitning”, vilken är fullständigt inkorrekt och leder tankarna åt helt fel håll. I själva verket förhåller det sig precis tvärtom: ____, och hela kroppen för övrigt, byggs snarare upp av ____, även krävande sådan.

A en människa – träning

B en led – aktivitet

C ett hjärta – hög puls

D ett skelett – benmassa

23. Vatten förekommer på jordklotet i form av vätska, is och ånga. Dessa former ingår i ett känsligt samspel inom ett mycket _____ temperaturintervall betingat av avståndet från solen. Ingen annan planet i vårt solsystem har ett så _____ läge. Vattnets kretslopp, den _____ cykeln, är en förutsättning för allt liv på jorden.

A snävt – gynnat – hydrologiska

B marginellt – isolerat – ekologiska

C beskuret – bestämt – planetariska

D ovanligt – unikt – atmosfäriska

24. Trots avhandlingens förtjänster kvarstår, enligt min mening, kravet på en ____ forskningsfråga som ger riktning och konkretion åt kunskapssökandet, och åt ____ av denna process. Åtminstone i en studie som vill tala om den svenska dagboksromanen i bestämd form.

A självkritisk – uppsamlandet

B övergripande – redovisningen

C retrospektiv – framskridandet

D dominerande – syftningen

25. Vi vänder oss särskilt till kvinnor som funderar på att bli företagare, eller som redan är företagare och vill utvecklas vidare. Vi vill även nå dem som på olika sätt arbetar med att ____ kvinnors företagande på exempelvis länsstyrelserna eller i projekt ute i landet.

A förkovra

B driva

C engagera

D främja

26. Stödinsatserna för socialt sårbara ungdomar bestäms i inte så ____ grad av i vilken kommun man råkar bo. Likvärdighetsprincipen är därmed ____ ur spel.

A ringa – satt

B måttlig – tagen

C ansenlig – lämnad

D omfattande – förd

27. Att dramats huvudkaraktär inte vågar stå för att det var hon som bar skulden till missödet tycker jag understryker det allmänt mänskliga: att vår rädsla för att tappa ____ är mycket starkare än våra värderingar.

A huvudet

B balansen

C hakan

D ansiktet

28. Spåtrumman var ett heligt instrument i den ____ samiska religionen. Endast nåjden kunde använda ceremonitrumman för att med hjälp av trumljudet ____ och i detta tillstånd företa resor till andra världar eller andra trakter i vår värld.

A samtida – se in i framtiden

B offentliga – finna ny kunskap

C förkristna – komma i extas

D profana – nå evig frid

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

29. Eleverna får visserligen lära sig hur demokratin fungerar i samhället och hur riksdagsval går till. Däremot är det väldigt lite av demokrati, delaktighet och ____ inflytande i klassrummet.

A ideellt

B speciellt

C reellt

D partiellt

30. Selma Lagerlöfs 1910-talsromaner har en mer ____ form än hennes tidigare verk med deras episka rymd. Det glansfulla och ____ ersätts av anspråkslösare miljöer befolkade av socialt utsatta människor. ____ blir mer intim och dialektnära.

A lyrisk – exalterade – Språkkänslan

B svulstig – facila – Texten

C reducerad – heroiska – Stilen

D grundad – spektakulära – Handlingen

In the following text there are gaps which indicate that something has been left out. Look at the four alternatives that correspond to each gap and decide which one best fits the gap. Then mark your choice on your answer sheet.

Which Pills Work?

Physicians have **31**_____ vitamin D supplements to their patients for a decade, with good reason: dozens of studies have shown a correlation between high intake of vitamin D – far higher than most people would get in a typical diet and from exposure to the sun – and lower rates of chronic diseases, such as cancer and type 1 diabetes. So when the Institute of Medicine, which advises the government on health policy, concluded in November that vitamin D supplements were unnecessary for most Americans and **32**_____ harmful, patients were understandably confused.

The issue exposes a rift among experts over what constitutes valid proof when it **33**_____ nutrition and could affect medical advice on many other supplements. On the one hand are scientists who insist that the only acceptable standard is the randomized clinical trial, which often compares the effects of a medical intervention, such as high intake of vitamin D, with those of a placebo. The scientists who reviewed the vitamin D findings fall heavily into this camp. On the other hand is the institute panel which discarded a raft of observational studies, in which researchers compare the health of populations who take vitamin D supplements with those who do not. In theory, such epidemiological studies are **34**_____ to clinical studies because they rely on observations out in the real world, where it is impossible to control for the variables scientists seek to understand. Researchers compensate for the lack of control by using large sample sizes – some vitamin D studies track 50,000 people – and applying statistical techniques. According to these studies, high levels of vitamin D are generally beneficial.

In the aftermath of the institute report, some physicians are now taking potshots at clinical studies. In nutrition, they say, true placebo groups are hard to maintain —how do you prevent people in a control group from, say, picking up extra vitamin D from sunlight and food, which can lead to the vitamin's **35**_____? It is also tough to single out the effect of one vitamin or mineral from others, because many work in tandem.

Scientific American

Alternatives

31.
A recommended
B committed
C attributed
D forbidden

32.
A accordingly
B potentially
C substantially
D increasingly

33.
A refers to
B deals with
C rules out
D comes to

34.
A superior
B equal
C inferior
D distant

35.
A mechanisms
B ingredients
C benefits
D drawbacks

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA »

Forensic Evidence

Thanks to TV programmes like *CSI: Crime Scene Investigation*, forensics is perceived as a glamorous science. In reality, of course, it is anything but, and in some cases it isn't particularly scientific either. Fingerprints, tool marks and similar evidence can be invaluable in bringing a criminal to justice. The problem is that expert witnesses have tended to exaggerate what forensic techniques can tell us.

Forensic science has to transform itself. For a role model it could look to DNA analysis, with its careful attention to what the evidence can and cannot tell us. There are signs a change is already under way, but it is not happening fast enough. The big obstacle is the courts. Expert witnesses command great authority in the eyes of jurors and judges, and problems arise when the so-called experts claim greater precision for their techniques than they can support.

In the US, some courts have adopted screening mechanisms to try to prevent untrustworthy experts from testifying, but this is a problem when judges without extensive scientific training have to decide whether practitioners know what they are talking about. Courts have traditionally deferred to "the scientific community" to help them distinguish respected practitioners from charlatans. However, in some forensic sciences, many of the practitioners are not scientists.

This was the difficulty faced by the Supreme Judicial Court of Massachusetts in a recent murder trial. The point at issue was the reliability of fingerprint identification. The state argued that, since all fingerprint examiners believe fingerprint examination is fail-safe, the court should back it. The defendant argued that a broad cross-section of scientists and scholars who had studied the issue agreed that the reliability of fingerprinting will never be known until its accuracy is measured – something that has yet to be done.

The court backed the practitioners. It ruled that, in order to be admissible evidence, fingerprinting needed to be accepted only among practising fingerprint examiners. This was a victory for the state, and a defeat for science. According to the courts logic, any community of practitioners is now entitled to assess its own reliability.

This is unfortunate because many forensic disciplines appear ill equipped or disinclined to take a rigorous empirical approach. A century of fingerprint practice went by before the first attempt to measure its accuracy was published. The FBI recently laid out an ambitious research agenda to place fingerprinting on a more scientific footing, but only after it was forced to admit that a false fingerprint identification had wrongly implicated an Oregon lawyer in the Madrid train bombings of 2004.

A good illustration of the lack of research underpinning much forensic science is the use by the FBI of an esoteric technique called comparative bullet lead analysis (CBLA), which rested on untested assumptions about the diversity of lead sources and their chemical consistency. The validity of these assumptions was only addressed in the 1990s. In 2004, the FBI discontinued CBLA after a critical report from the National Research Council (NRC).

What does this say about the state of forensic science? At a National Academy of Sciences colloquium, Ronald Singer, former president of the American Academy of Forensic Sciences, said the CBLA episode showed forensic science was "self-correcting". That is a generous interpretation, considering that it took more than 30 years for the FBI to fund the NRC report.

Here's another way of viewing it: the FBI's use of CBLA turned the usual relationship between law and science on its head. Rather than performing scientific research to determine what can responsibly be said about a form of evidence, and then offering such testimony in court, it appears the FBI testified first and did the science later.

Change is coming. Scientists from many disciplines are taking an interest in forensic science. But unless the courts stop rewarding practitioners for ignoring science, the revolution is likely to take longer than it should.

Simon A. Cole, New Scientist

Questions

36. What is the main focus of the first two paragraphs?

A The scientific basis of forensics has been greatly extended in recent years.

B Those practising forensic science do not seem to realize its limitations.

C Forensic evidence is often played down in criminal investigations.

D The public are getting a false picture of what forensics is really like.

37. What is implied about the courts in relation to forensic evidence?

A Their scientific competence is now considerably greater than it used to be.

B They are fully aware of the shaky reputation of forensic experts in general.

C Their scientific ignorance makes them rely too much on outdated research.

D They tend to put too much trust in witnesses claiming expertise in forensics.

38. What is said about the use of fingerprint evidence in court?

A No one can say for sure how much it should be depended on as proof.

B Research has demonstrated that it is far less exact than DNA analysis.

C Scientific investigations of its efficiency have drawn different conclusions.

D Experience has shown that it may be regarded as foolproof.

39. What is argued about the FBI in connection with forensics?

A It has always been careful not to overuse forensic material as evidence in court.

B Its use of comparative bullet lead analysis was based on careful chemical research.

C It has been slow to test the validity of forensic evidence by scientific methods.

D Its refusal to question current fingerprinting practice is well justified.

40. How can the article best be described?

It is ...

A an account of an ongoing conflict between forensic research and practice.

B a presentation of the progress of recent forensic science research.

C an argument that forensic research should never consider itself above the law.

D a request for greater respect among researchers for forensic practitioners.

PROVET ÄR SLUT. FINNS TID ÖVER, KONTROLLERA DINA SVAR.